

mus qui addit: « petite, inquit, precibus die ac nocte orantes: quaerite studio et labore; donum enim non datur negligentibus: pulsate oratione, ieiuniis et eleemosynis; qui enim ostium pulsat, manu pulsat » (1).

Affectus. Ad te, o bone Iesu, miser accedo, pulsans ad ostium misericordiae tuae. Eleemosynam quaero, quia pauper sum; gratiam peto, quia peccator sum; requiem cupio quia fatigatus sum, securitatem desidero quia insidiis circumventus sum; salvationem suspiro, quia in magno periculo sum. Et in te, o bone Iesu, sunt divitiae, gratia, requies, securitas et salvatio. O Cor, ianua divitiarum aeternarum! O Cor, ianua gratiarum coelestium! O Cor ianua requiei securae, securitatis omnimodae ac salvationis certae! Ad te venio cupidus per te in regnum intrandi. Pateat hoc ostium omnibus; pateat peccatoribus per misericordiam, et iustis per perseverantiam; pateat incipientibus incitamento, proficientibus adiutorio, perfectis dulcedine. Pateat vivis cognitione, et defunctis beatifica visione.

Deprecatio. Deus, qui in Filii tui humilitate iacentem mundum erexisti, fidelibus tuis perpetuam concede laetitiam; ut quos perpetuae mortis eripuisti casibus, gaudiis facias perfrui sempiternis. (Ex Missali rom. Dom. II. post Pascha).

(1) Eodem loco.

CONCIO IX.

THEMA: Factus est in corde meo
quasi ignis exaestuans.

(Ierem. XX, 9).

IDEA CONCIONIS

PROP. Ad Cor Iesu ut inflammemur, quia est fornax ardens charitatis.

DIVISIO. Qua dilexit Deum I digne; II semper; III ac vehementer.

PARS I. Dilexit Deum digne: *A)* ex parte diligibilis: dilexit enim Eum eadem charitate qua Seipsum diligit. *B)* ex parte diligentis dilexit Deum digne quia *a)* habuit charitatem habitualement excellentissimam per unionem hypostaticam; *b)* et charitatem actualem nobilissimam totum se actualiter in Deum ferendo.

PARS II. Dilexit Deum semper. *A)* Dum in terris passibile versabatur dilexit *a)* amore obtemperanti; *b)* amore generoso; *c)* amore purissimo. *B)* Nunc in coelo glorificatum diligit *a)* amore condigno; *b)* amore grati animi; *c)* amore summo.

PARS III. Dilexit Deum vehementer, Nam *a)* ex toto corde; *b)* ex tota mente; *c)* ex tota anima; *d)* ex tota fortitudine, vel virtute, vel viribus.

Exordium. Cuidam ex Phariseis Dominum interroganti (1): « Magister, quod est mandatum magnum in lege? ». Respondit Iesus: « Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et in tota anima tua, et in tota mente tua. Hoc est maximum et primum mandatum ». Quasi diceret: haec dilectio est praecipuum debitorum, est omnis legis abso-

(1) MATH. XXII, 36, 37, 38.

lutio, totius sanctitatis consummatio, et velut culmen celsitudinis et gloriae ad quod homo et pervenire potest, et creatus est ut perveniat. Eminentissima inter virtutes si charitas quoad originem spectetur, e coelo descendit, et ex latere Christi in mundum effluxit. Si eius natura consideretur, est suavis laqueus hominem Deo intime uniens. Si obiectum materiale primum et adaequatum est ipse Deus, utpote summe amabilis, quia undequaque perfectus. Si tandem effectus eius attendantur, est virtus mundum coelo reconcilians, condignum Deo praetium pro debito solvens, placidum in animabus, Deo, habitaculum disponens, et corda hominum sanctificans et consecrans. Caeterae virtutes sunt tantum ad tempus; namque austeritates poenitentiae cessabunt, fidei aenigmata illuminabuntur, firmitas spei transibit; solum charitas, quae *numquam excidit* (1), in aeternum manebit. Caeteris virtutibus Deus solum ex parte colitur; quia poenitentia eum ut iudicem timet, fides velut magistrum auscultat, spes sicut remuneratorem spectat; sola charitas totum esse divinum colit, adorat, ac velut integrum amplectitur. Charitas ea virtus est excellentissima, quae animam prae caeteris ornat ac ditat, reliquis virtutibus vitam praestat, beatis gaudiis interius replet, et viatorum corda novo igne succendit.

Quo quidem incendio charitatis ita apparet sacratissimum Cor Iesu exaestuans ad modum fornacis ignis ardentis, ut in eo perfectum videatur illud Ieremiae: *factus est in corde meo quasi ignis exaestuans*. Et ideo hanc stabilio propositionem.

Propositio. *Ad Cor Iesu ut inflammemur, quia est fornax ardens charitatis.*

Procul dubio de ardentissimo Cordis Iesu amore erga Deum haec deprecatio sermonem facit. Nam amor, qui est appetitus inclinatio in bonum sibi propositum ut ei conveniens, et eum ad modum ponderis trahens ad se, diversimode nominatur secundum quod diversimode sumitur. Si enim haec

(1) *I Corint. XIII, 8.*

inclinatio fit cum electione unius boni prae alio, tunc amor vocatio dilectio. Si mutuo fiat, si vicissim habeatur et rependatur, dicitur amicitia. Si vero est boni quod magno praetio aestimatur, charitas tunc nuncupatur.

Cum autem nullum detur bonum quod sit tanti faciendum ut Deus, abs dubio de charitate erga Deum haec deprecatio loquitur, praesertim cum de amore Cordis Iesu erga homines alias mentio fiat (Concione XIII).

Et hoc concordat cum ipso symbolo fornacis, quo nobis Ecclesia proponit adorandum sacratissimum Cor Iesu. Nam super illud: « Ignem veni mittere in terram et quid volo nisi ut accendatur? » (1), scribit Tirinus: « Quis hic ignis? Odia et persecutiones inquit Tertullianus. Sed quomodo vult Christus ut odia et persecutiones accendantur? Melius ergo Cyrillus esse doctrinam evangelicam autumans. Sed optime Origenes, Ambrosius, Hieronymus, Augustinus et alii esse Spiritum Sanctum et dona Spiritus Sancti, maximeque ardentem zelum et inflammatam charitatem, inquit Theophilus et Eutymius (2). Sic ergo hic ignis coelestis, quem Christus in cordibus omnium vult accendi, est charitas Dei in suo sacratissimo Corde ardens ad modum ignis inflammantis, aestuantis, et illuminantis; propter quod legitur: « Dominus Deus tuus ignis consumens est » (3). Et clarius: « Factus est in corde meo quasi ignis exaestuans » (4). Et sic sacratissimum Cor est fornax ardens charitatis, qua dilexit Deum.

Divisio. I. *Digne*; II. *Semper*; III. *Vehementer*.

PARS I. — DIGNE.

Sunt quidam, qui ab initio suae creationis dilexerunt Deum, et in perpetuum diligent; hi sunt angeli Dei; ideoque dilexe-

(1) *LUC. XII, 49.*

(2) *In Lucam, XII, 49.*

(3) *Deut. IV, 24.*

(4) *IEREM. XX, 9.*

runt semper. Est alia creatura quae dilexit etiam ab initio suae creationis, sed ardentissime supra omnes angelos et sanctos; et haec est Beata Virgo Maria. Nulla tamen creatura diligit, nec potest diligere Deum digne, seu quantum amabilis est. Ratio est quia cum obiectum materiale charitatis, de qua loquitur, sit bonitas divina, quae infinita est, a nulla creatura, quae utpote talis finita est, quamvis perexcellente, potest condigne diligi, nam infinitum nequit amplecti et quasi intra terminos finiti metiri. Hoc est sacratissimi Cordis Iesu proprium.

Quaerens Divus Thomas, an et quomodo praeceptum charitatis impleri possit perfecte tam in via, quam in patria respondit dicendum: « Quod perfectio charitatis potest dupliciter intelligi; uno modo ex parte diligibilis; alio modo ex parte diligentis.

A) Ex parte quidem diligibilis perfecta est charitas, ut si diligatur aliquid quantum est diligibile. Deus autem tantum diligibilis est quantum bonus est, bonitas autem eius est infinita; unde infinite diligibilis est.

Nulla autem creatura potest eum diligere infinite, cum quaelibet virtus creata sit finita. Unde per hunc modum nulla creaturae charitas potest esse perfecta; «sed solum charitas Dei, qua seipsum diligit» (1). Haec autem est charitas sacratissimi Cordis Iesu; quamvis enim cor carneum, anima rationali animatum, sit quid creatum et finitum, tamen affectiones eius in Christo pretium sumunt inaestimabile et infinitum ex coniunctione personali cum Verbo; unde apparet quod Deus diligatur quantum diligibilis est a corde hominis Christi, sed dilectione personae Christi quae divina est: «Factus est in corde meo quasi ignis exaestuans».

B) Prosequitur D. Thomas: « Ex parte vero diligentis tunc charitas est perfecta, quando diligit tantum quantum potest; quod quidem tripliciter contingit. Uno modo sic, quod totum cor hominis actualiter feratur in Deum: et haec est

(1) *Sum. Theol.* II^a-II^{ae}, q. XXIV, a. 8.

perfectio charitatis patriae, quae possibilis non est in hac vita, in qua impossibile est propter humanae vitae infirmitatem semper actu cogitare de Deo, et moveri dilectione ad ipsum. Alio modo ut homo studium suum deputet ad vacandum Deo et rebus divinis, praeterminis aliis, nisi quantum necessitas praesentis vitae requirit: et ista est perfectio charitatis, quae est possibilis in hac vita; non tamen est communis omnibus habentibus charitatem. Tertio modo ita quod habitualiter aliquis totum cor suum ponat in Deo, ita scilicet, quod nihil cogitet, vel velit quod divinae dilectioni sit contrarium; et haec perfectio est communis omnibus habentibus charitatem». Et secundum hoc charitas Cordis Iesu fuit perfectissima; dilexit enim Deum quantum possibile est.

a) Nam habuit charitatem habitualement communem omnibus habentibus charitatem, sed modo excellentissimo; cum enim charitas sit habitus non per vires naturales acquisitus, sed in anima a Spiritu Sancto infusus, super quo fundatur amicitia hominis ad Deum, tanto excellentior erit charitas habitualis, quanto maius donum gratiae. Cum autem gratia Cordis Iesu fuerit summa, sequitur quod charitas eius habitualis fuerit perfectissima.

b) Habuit etiam charitatem actualem perfectiorum sed eminentissimo modo; semper enim cogitavit de Deo; et ad eius dilectionem movebatur non solum appetitive sed et intensive propter hoc, quod ab initio fuit comprehensor: unde legitur: «Ego dormio et cor meum vigilat» (1).

PARS II. — SEMPER.

A) Et primo, dum in terra passibile versabatur. Antequam homo ad usum rationis perveniat nequit Deum diligere actu. Dilectio namque, ut idem nomen sonat, est electio unius boni prae alio; qui actus electionis dari nequit absque usu liberi

(1) *Cant.* V, 2.

arbitrii, qui est actus intellectus et voluntatis, nam liberum arbitrium est facultas intellectus et voluntatis. Nunc autem, quia voluntas sequitur intellectum, et in statu naturae nihil est in intellectu quod non praesupponat actum sensus, et cum in prima hominis aetate non possit dari hic actus perfectus sensus propter defectum organorum, sequitur quod homo nequeat Deum actualiter diligere, donec hanc perfectionem aliquorum saltem sensuum adeptus fuerit.

In illa ergo tam misera hominum aetate Iesus iam Deum diligebat, per actum perfectissimum liberi arbitrii, quem habuit a primo instanti suae conceptionis, dicente D. Augustino (1): « Mox ut Verbum venit in uterum, servata veritate propriae naturae, factum est caro et perfectus homo »; de ratione enim hominis perfecti est quod usum habeat liberi arbitrii. Quia praeterea ut dicit D. Thomas (2): « Verbum assumpsit humanam naturam perfectam, cui propter hoc competit ultima operatio intellectus et voluntatis, quod est usus liberi arbitrii », iam a primo instanti elegit, dilexit et ardentissima charitate Deum Patrem amavit.

Contingit praeterea homines Deum non posse diligere antequam ad usum rationis perveniant, ex defectu cognitionis veritatis. Sicut enim nequit viriliter agi quoad corpus, nisi quando membra perfectionem completam adepta sint, ita quoad voluntatem nequit responsabiliter quis agere nisi quando perfectae rationis sit capax, et per cognitionem veritatis possit considerare, intelligere, deliberare et eligere. Sic antequam umbrae ignorantiae intellectum offuscantes diluantur, nequit voluntas Deum amare.

Sed neque hoc dici potest de Corde Iesu. Christus enim iam a primo instanti suae conceptionis habuit et plenitudinem gratiae sanctificantis, et plenitudinem veritatis cognitae ut dicit D. Ioannes (3): « Vidimus gloriam eius, gloriam quasi Unigeniti a Patre, plenum gratiae et veritatis ».

(1) *Libro de Trinitate.*

(2) P. III, q. XXXIV, a. 2.

(3) IOAN. I, 14.

a) Ita semper Deum Patrem dilexit mandata sua servando; nam primus divini amoris gradus est Dei mandatum servare: unde Christus, aperte fatetur: « Meus cibus est ut faciam voluntatem eius, qui misit me » (1). Quorum quidem mandatorum nullum unquam praeterivit, ita ut morti proximus exclamaverit: « consummatum est » (2); idest, quidquid Dei consilium et voluntas a me faciendum aut tolerandum in hac mortali vita ad hominum salutem decreverunt, quidquid de mea dispensatione et passione veteribus figuris adumbratum et prophetarum, vaticiniis praedictum fuit, iam impletum et perfectum est.

b) Dilexit deinde Eum amore generoso quaerens semper Patri placere; unde: « ego quae placita sunt ei facio semper » (3): id est, eius voluntatem et beneplacitum semper adimpleo et in omnibus ei obtempero.

c) Dilexit tandem amore purissimo conformitatis perfectae cum voluntate Patris, ita ut et in prosperis et in adversis esset omnino conformis voluntas Salvatoris voluntati Patris: « Pater si possibile est transeat a me calix iste; verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu » (4).

B) Mentem vertamus ad considerandum amorem Sacratissimi Cordis Iesu erga Deum in patria. Certum est primum actum voluntatis Iesu totum se actualiter in Deum ferentis, in aeternum duraturum; sicut eadem amoris vi beati diligens Deum in perpetuum ab ingressu in diem aeternitatis. Unde etsi Christus vitam mortalem degens esset simul viator et comprehensor, proindeque nequiverit amor Eius augeri mox glorificati, per modum tamen contemplationis potius quam argumenti, dico Cor Iesu ad dexteram Patris sedentis Deum diligere.

a) Amore condigno. Nulla creatura Deum unquam dilexit digne. Venit Christus, Verbum caro factum, et mandatum

(1) IOAN. IV, 34.

(2) IOAN. XIX, 30.

(3) IOAN. VIII, 29.

(4) MATTH. XXVI, 39.

perfecte adimplevit. Pater sibi complacuit in Filio, qui in terris visus est, et cum hominibus conversatus est; in terris verisabatur qui Deum diligebat modo quo omnes simul angeli numquam diligere potuerunt. Sed per Ascensionem fuit humana Christi natura in coelo collocata; et ex tunc Cor Iesu, quod a terris diligebat digne, Deum dilexit a dextris Patris sedens, seu in potioribus bonis Patris collocatum; cum tamen in eadem condigna dilectione perseveraverit inter homines morans sub speciebus panis et vini in Eucharistia contentum.

b) Diligit praeterea, et in aeternum diligit amore grati animi pro beneficiis humanitati suae collatis, non solum in tempore, quia plena sanctitate eam ornavit et omnimoda potestate ditavit, et coeleste solatium in mediis angoribus misit, sed etiam pro gloria ad quam SS. Humanitas exaltata est super choros angelorum, facta in summo coelo lucerna illius divinae Ierusalem, ardens perpetuo ante thronum Dei, et angelos beatosque omnes lucis suae radiis iucundissimos reddens.

c) Tandem Cor Iesu in patria diligit Deum amore summo, quo universam coelestem Curiam ita superat, ut etiamsi per hypothesim cuncti beati Deum a redamando cessarent, solo istius Cordis Sacratissimi amore, Divinitas summe et condigne in aeternum redamaretur.

PARS III. — VEHEMENTER.

Praeceptum charitatis est maximum et primum mandatum, et ex toto corde implendum. Sed quis in infirmitatibus vitae positus illud omnino adimplevit? Abs dubio sacratissimum Cor Iesu, de quo loquens Propheta ait: « Dabo vobis cor novum, et spiritum novum ponam in medio vestri » (1).

Quaerens D. Thomas (2), quomodo sit intelligendum hoc praeeptum: diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo,

(1) EZECHIEL, XXXVI, 26.

(2) II^a-II^ae, q. XLV.

et ex tota anima tua, ex tota mente tua, ex totis viribus tuis; post comparationem huius praeepti diversimode traditi diversis locis, respondet: « Est ergo considerandum quod dilectio est actus voluntatis, quae hic significatur per cor: nam sicut cor corporale est principium omnium motuum corporalium; ita etiam voluntas, et maxime quantum ad intentionem finis ultimi, qui est obiectum charitatis, est principium omnium motuum spiritualium. Tria autem sunt principia actuum, quae moventur a voluntate, scilicet: intellectus, qui significatur per mentem; vis appetitiva inferior, quae significatur per animam; et vis executiva exterior quae significatur per fortitudinem, seu virtutem, seu vires. Praecipitur ergo nobis, ut tota nostra intentio feratur in Deum, quod est ex toto corde; et quod intellectus noster subdatur Deo, quod est ex tota mente; et quod appetitus noster reguletur secundum Deum, quo est ex tota anima; et quod exterior actus noster obediat Deo, quod est ex tota fortitudine, vel virtute, vel viribus Deum diligere ».

Quod sacratissimum Cor haec quatuor praeepta in uno illo charitatis praeepto perfectissime implevit, clare evincitur. Nam primo dilexit Deum ex toto corde, totam, scilicet, intentionem actualiter in Deum ferendo; ideo: « ego dormio et cor meum vigilat » (1). Deinde dilexit Deum ex tota mente per subiectionem plenam intellectus Patri iubenti per se, vel per legem; ideo: « et erat subditus illis » (2). Tertio dilexit Patrem ex tota anima ordinans vim appetitivam inferiorem secundum voluntatem divinam, et ideo: « verumtamen, non mea voluntas, sed tua fiat » (3). Et tandem dilexit eum quoad actus exteriores, ex tota fortitudine, vel virtute, vel viribus; ait enim: « nesciebatis quia in his, quae Patris mei sunt, oportet me esse? » (4). Ego in hoc natus sum, et ad hoc veni in mundum ut testimonium perhibeam veritati » (5).

(1) Cant. V, 2.

(2) Luc. II, 51.

(3) Luc. XXII, 42.

(4) Luc. II, 49.

(5) IOAN. XVIII, 37.

Consequentia. Ergo ad Cor Iesu ut inflammemur: absque enim charitate anima languescit et perit: « qui non diligit manet in morte ». Per charitatem, quae est velut mater radix et forma aliarum virtutum, diligimus Deum eodem amore, quo ipse diligitur, ut beatitudinis obiectum; ideo Apostolus: « maior autem horum est charitas »; nam per eam homo Deo appropinquat, assimilatur, et intime adhaeret. Et D. Thomas (1): « Magnitudo virtutis secundum suam speciem consideratur ex obiecto. Cum autem tres virtutes theologicae respiciant Deum ut proprium obiectum, non potest una earum dici maior altera ex hoc quod circa maius obiectum, sed ex eo quod una se habeat propinquius ad obiectum quam alia. Et hoc modo charitas est maior aliis. Nam aliae important in sui ratione quamdam distantiam ab obiecto, est enim fides de non visis, spes de non habitis; sed amor charitatis est de eo, quod iam habetur; est enim amatum quodammodo in amante, et etiam amans per affectum trahitur ad unionem amati, propter quod dicitur: « qui manet in charitate in Deo manet, et Deus in eo » (2).

Affectus. O Cor Iesu divinae charitatis incendium! Vere de te dictum fuit: « Deus tuus ignis consumens est » (3); nam a principio tuae formationis Deum dilexisti et in aeternum diliges vehementer ac digne. O Cor, cuius ardoribus sancti inflammantur, coeli accenduntur, et tot electi languerunt! O Cor, huiusce charitatis igne universum mundum accendi desiderans! Doce nos amare; accende nos amore; umbras mentis nostrae tua luce dissipa; pravitatem abhorrentium te muta; tepiditatem incipientium inflamma, charitatem amantium auge; flammis, quae intra te contineri nequeunt immunda nostra ure; et omnia corda accende, ut Deus, qui a te ac beatis tuis vehementer in coelis amatur, etiam a nobis ex toto corde diligatur in terris.

(1) I^a-II°, q. LXVI, a. 6.

(2) I Ioannis, IV, 16.

(3) Deuter. IV, 24.

Deprecatio. Illo nos igne quaesumus, Domine, Spiritus Sanctus inflammet, quem Dominus noster Iesus Christus e penetralibus Cordis sui misit in terram, et voluit vehementer accendi (1).

(1) Ex Missa « Egredimini ».

